

Rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet

Sisällysluettelo

JOHDANTO.....	2
RAHOITUSTOIMINNAN PERUSTEET	2
Käytettävät lainainstrumentit.....	2
Riskit ja riskienhallinta	3
Suojaamisen periaatteet	4
Antolainaus ja takaukset.....	4
SIJOITUSTOIMINNAN PERUSTEET	6
Kassavarojen sijoittaminen	6
Pitkäaikainen sijoittaminen (yli 1 vuosi)	6
Lahjoitusvarojen sijoittaminen	7
Toimialasijoittaminen	7

JOHDANTO

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää varallisuuden hoidon sekä ja rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Kuntalain säännöksen tarkoituksena on korostaa valtuuston roolia kunnan varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tämä liittyy valtuuston taloudellisen vallan käyttöön ja periaatteiden on perustuttava kuntastrategiaan ja palveltava sen tavoitteiden toteutumista. Tämä asiakirja jakautuu kahteen pääosaan:

- rahoituksen perusteisiin
- sijoitustoiminnan perusteisiin

Rahoituksen perusteisiin on määritelty Ruoveden kunnan ottolainaukseen ja antolainaukseen liittyvät käytännöt sekä periaatteet takausten myöntämiseen ja korkoriskin hallintaan. Sijoitustoiminnan perusteissa on määritelty sijoitustoiminnan yleiset periaatteet, toimialasijoittaminen sekä kassavarojen sijoittaminen.

RAHOITUSTOIMINNAN PERUSTEET

Käytettävät lainainstrumentit

Vieraan pääoman hankinta voidaan jakaa lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen rahoitukseen. Lyhytaikainen rahoitus käsittää alle vuoden pituiset lainat, kaikki tätä pidemmät lainat ovat pitkäaikaisia. Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan kunnan rahoituksen riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Tavoitteena on rahoituskustannusten minimointi pitkällä aikavälillä; palvelutuotannon ja investointien rahoitushuolto kuitenkin varmistaen ja rahoitukseen liittyvät riskit huomioiden.

Kunnan lyhytaikaisen (alle vuoden) vieraan pääoman hankintaan käytetään ensisijaisesti kuntatodistuksia. Kunnalla on voimassa sopimukset eri rahoituslaitosten kanssa liittyen kuntatodistusten käyttöön. Kunnalla on mahdollisuus hankkia lyhytaikaiseen lainanottoon myös alle vuoden pituisia velkakirjoja tai pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Konsernin tytäryhteisöt liittyvät konsernin sisäisen konsernitilin käyttäjiksi. Tytäryhteisöjen konsernitilillä olevat varat ovat kunnan lyhytaikaista lainaa.

Pitkäaikaisen rahoituksen perusinstrumentteja ovat kahdenväliset velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat ja leasing-rahoitus. Myös joukkovelkakirjalainoja tai leasingrahoitusta voidaan käyttää. Kahdenkeskisissä velkakirjoissa sallittuja vastapuolia ovat kaikki finanssimarkkinoilla toimivat virallisen toimiluvan omaavat yhteisöt.

Leasingrahoitusta voidaan käyttää lähinnä irtaimistohankinnoissa ja erikseen päätettävissä rakennushankkeissa.

Rahoitusleasing on pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet säilyvät rahoittajan omistuksessa, mutta vuokralle ottajalla on omaisuuteen käyttöoikeus sopimuksen mukaisesti. Vuokralle ottaja maksaa vain laitteiden käytöstä. Rahoitusleasing jakautuu irtaimen käyttöomaisuuden rahoitus leasingiin sekä kiinteistöleasingiin.

Rahoitusleasingissa vastuu leasingkohteesta vuokrajakson jälkeen on vuokralle ottajalla. Rahoitusleasing on nimensä mukaisesti rahoitusmalli, mutta sillä ei voida ulkoistaa omistamiseen liittyviä riskejä tai kaupungin velvoitteita rahoittajalle. Rahoitusleasing rinnastetaan palveluiden ostoihin ja siten käyttöleasingin osalta noudattaen tavara- ja palveluhankintojen toimivaltajakoa.

Kiinteistöleasing on rakennusinvestoinnin rahoitusmuoto, jossa vuokralle ottaja vuokraa kohteen rahoittajalta ja maksaa rahoittajalle pääomavuokraa sopimuskauden ajan. Sopimuskauden jälkeen vuokralle ottaja vastaa jäännösarvosta lunastaen kohteen, osoittaen kohteelle ostajan tai sopien uuden leasingvuokrauden.

Kunta turvaa rahoituksen saatavuutta käyttämällä rinnakkain erilaisia rahoitusmuotoja ja rahan lähteitä.

Lyhytaikainen rahoitus	Pitkäaikainen rahoitus
kuntatodistukset	velkakirjalainat
tililimiitit	joukkovelkakirjalainat
velkakirjalainat	leasing-rahoitus
konsernitili	

Riskit ja riskienhallinta

Riski	Riskiltä suojautuminen
Markkinariski	
Korkoriski: Rahoituskustannusten muutos	Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin, laina-aikajakaumalla sekä harkitusti korkosuojauksilla.
Maksuvalmiusriski	
Maksuvalmius ei riitä lainanhoitoon ja muiden kulujen maksuihin Saatavuusriski: Rahamarkkinatilanteen aiheuttama rahan saatavuuden vaihtelu Jälleenrahoitusriski: Erääntyvä rahoitus on rahoitettava uudelleen ja rahan saatavuus vaikeutunut tai hinta noussut	Maksuvalmiuden ylläpito maksuliikennetileillä. Kassavarojen sijoittaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Rahoitusvaihtoehtojen monipuolinen hyödyntäminen ja likviditeetin ylläpito. Laina- / velkaerien erääntymisten hajauttaminen
Vastapuoliriski:	
Vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja varojen saaminen vaikeutuu	Rahoitus- ja markkinatoimenpiteet vain etukäteen hyväksytyjen hyvämaineisten vastapuolien kanssa.

Suojaamisen periaatteet

Kunta voi ottaa pitkäaikaiset lainat vaihtuvakorkoisina tai kiinteäkorkoisina, huomioiden kunnan kokonaislainasalkun korkoriski ja ennustettu kehitys.

Kunta voi käyttää koronvaihtosopimuksia ja korko-optiosopimuksia pienentääkseen markkinakorkoihin liittyvää riskiä. Mahdolliset koronvaihtosopimukset kohdistetaan yksittäisiin lainoihin. Koronvaihtosopimuksia on mahdollista muokata (eli purkaa ja korvata uudella sopimuksella) mikäli se on korkomarkkinatilanteen vuoksi perusteltua. Suojausaste ei saa ylittää suojauksen kohteena olevan lainan määrää.

Antolainaus ja takaukset

Antolainojen ja takausten myöntämisessä noudatetaan Kuntalain 129 §:ää, jonka mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata jatkossa riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Antolainan ja takauksen myöntäminen harkitaan aina tapauskohtaisesti. Takauksia myönnettäessä huomioidaan EU:n valtioneuvoston säädökset.

Kunta myöntää antolainoja pääsääntöisesti vain omille konserniyhteisöilleen. Poikkeuksen muodostavat yleishyödyllisten yhteisöjen kehittämishankkeiden välirahoitukseen myönnettävät antolainat. Näissä vakuutena käytetään rahoituspäätöstä.

Voimassa olevan kuntalain (410/2015, muutoksineen) 15 luvun säännökset kunnan toiminnasta markkinoilla tulivat voimaan 1.5.2015. Takauksen antamisen edellytyksiä rajoitettiin. Kuntalain 15 luvun 129 §:ssä säädetään muun muassa takauksen antamisen edellytyksistä.

Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus

- Ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä
- Kunta ei voi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski
- Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla

Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan. Kuntalain lisäksi takauksia myöntäessään kaupunki huomioi aina EU:n valtioneuvoston säädösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kunta voi myöntää takauksia omien konserniyhteisöjen puolesta, mikäli takauksen ehdot täyttävät EU:n valtioneuvoston säädökset sekä vastaavat Suomen lainsäädännön ehdot.

Kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta kunta voi myöntää takauksen ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Muille kuin konserniyhtiöille takausta voidaan harkita vain lainsäädännön mahdollistamissa poikkeustilanteissa, kunnan kokonaisedut tai muut säädökset huomioiden. Kunta voi on myös mahdollisuus antaa täysimääräinen takaus, joka liittyy kunnan liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain, teatteri- ja orkesterilain tai nuorisolain mukaisten tehtävien edistämiseen. Tällöin on olennaista, että toiminnassa on aidosti kysymys sellaisten tehtävien edistämisestä, jotka erityissäntelyssä on asetettu kunnan vastuulle.

Takauksen hakijan on kyettävä esittämään laskelmat, jotka osoittavat yhteisön kyvyn hoitaa otettavasta lainasta aiheutuvat velvoitteet. Takausta ei voida antaa taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yhteisölle.

SIJOITUSTOIMINNAN PERUSTEET

Sijoitustoiminta voidaan jakaa kunnan toimialaan liittyvään sijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Toimialasijoittamisella edistetään kunnan tehtäviin kuuluvaksi katsottavia tavoitteita, ja kassavarojen sijoittamisella ensisijaisesti optimoidaan kunnan kassatilannetta.

Sijoitustoiminnassa tulee aina huomioida kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Sijoittaminen perustuu hallittuihin riskeihin.

Kassavarojen sijoittaminen

Kassavarojen hallinnan lähtökohtana on kunnan maksuvalmiuden turvaaminen. Maksuliikennevarojen määrä pidetään riittävänä siten, että kunta kykenee kaikissa tilanteissa suoriutumaan ajallaan lyhytaikaisista velvoitteistaan, kuten kassasta tehtävistä maksuista sekä lainojen lyhennyksistä ja korkomaksuista.

Pitkäaikainen sijoittaminen (yli 1 vuosi)

Kunnan kassaylijäämän sijoittamisessa pitkäaikaisiin, yli yhden vuoden mittaisiin sijoituksiin noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Sijoitustoiminnan peruste

Sijoitustoiminnan ensisijaisena tavoitteena on kunnan varallisuuden reaaliarvon turvaaminen pitkällä aikavälillä.

- Pitkäjänteisyys

Sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäjänteistä, eikä sijoituspäätöksiä sidota lyhyen aikavälin markkinavaihteluihin.

- Tuottotavoite

Pitkän aikavälin keskimääräinen vuotuinen tuottotavoite on vähintään sijoitusten hoidosta aiheutuvat kustannukset ja inflaation ylittävä reaalityttö. Lyhyellä aikavälillä sijoitusten tuotto voi poiketa asetetusta tuottotavoitteesta.

- Riskitaso

Sijoitustoiminnan painopiste on matalan riskin sijoituksissa, ottaen huomioon kunnan tehtävä vastata palvelutuotannon ja talouden vakaudesta.

- Hajauttaminen

Sijoitukset hajautetaan eri omaisuuslajeihin (korkosijoitukset, osakesijoitukset ja muut sijoitukset) sekä omaisuuslajien sisällä riskien hallitsemiseksi. Hajauttamisen hallinnointi ei kuitenkaan saa olla kohtuuttoman työlästä eikä aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia.

- Valuuttariski

Sijoitustoiminnassa ei oteta valuuttariskiä.

- Sijoitusvarojen käyttö

Sijoitusvaroja ei käytetä kunnan käyttötalouden rahoittamiseen. Sijoitusvaroja voidaan kuitenkin käyttää investointien rahoittamiseen valtuuston talousarviopäätösten mukaisesti.

Lahjoitusvarojen sijoittaminen

Lahjoitusvarat voivat olla kiinteää omaisuutta, arvopapereita, osuuksia, rahaa, pankkisaamia tai muuta irtainta omaisuutta. Lahjoitusvarojen käyttöä ohjaavat näihin liittyvät lahjakirjojen tai testamenttien ehdot. Mikäli käyttöön liittyviä ehtoja ei ole, kunta hoitaa varoja huolellisesti, parhaalla mahdollisella tavalla. Lahjoitusvarojen käyttöä voivat ohjata myös Valtionkonttorin päätöksestä ilmenevät omaisuuden käyttötarkoitukset.

Toimialasijoittaminen

Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kunnan lakisääteisiin ja strategiaan tehtäviin kuuluvia päämääriä. Tällaisia ovat erityisesti palvelutuotannon järjestäminen, elinkeinorakenteen kehittäminen ja uudistaminen, asuntotuotannon tukeminen sekä työllisyyden turvaaminen kunnan tai seutukunnan alueella.

Toimialasijoituksiin lukeutuvat sijoitukset, joiden tarkoituksena on tukea kunnallista tai alueellista elinkeinotoimintaa. Sijoituksella voi olla kunnalle yhteiskunnallista, taloudellista tai strategista merkitystä, eikä sijoituksen yksinomaisena tavoitteena ole markkinaehtoinen tuoton maksimointi.

Toimialasijoittamiselle ei aseteta yleistä, kaikissa tilanteissa sovellettavaa tuottovaatimusta, vaan tuottotavoite määritellään tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoituksen luonne, tavoitteet ja kunnan kokonaisuus.

Sijoituksen reaaliarvon säilyminen on kuitenkin lähtökohtaisesti vähimmäistavoite, ellei sijoituksen yhteiskunnallinen tai strateginen merkitys perustellusti edellytä muuta.

Toimialasijoittamisen tuottotavoitteista päätetään uusien sijoitusten osalta erikseen sijoituspäätöksen yhteydessä tai vaihtoehtoisesti vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.